

บทคัดย่อ

การสำรวจและประเมินทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองมะอี ตำบลโนนหมากเค็ง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสระแก้ว เริ่มศึกษาดังแต่เดือนกรกฎาคม - กันยายน 2548 โดยการวางแผนสำรวจแบบสุ่ม ขนาด 50 * 50 ตารางเมตร จำนวน 5 แปลง ศึกษาลักษณะ โครงสร้างสังคมพืช และองค์ประกอบต่าง ๆ ของสังคมพืช และการใช้แบบสอบถามจำนวน 199 ชุด ประมวลผลด้วยชุดโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS วิเคราะห์ผลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าไค-สแควร์ ศึกษาการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองมะอีของราษฎรจำนวน 3 หมู่บ้านคือ บ้านหนองมะอี บ้านหนองหว้าและบ้านหนองยาง เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผน บริหารจัดการพื้นที่ ให้เกิดความยั่งยืนสืบต่อไป

จากการศึกษา พบว่า สังคมพืชเป็นสังคมแบบป่าเต็งรัง พบไม้ใหญ่จำนวน 48 ชนิดพันธุ์ มี ยางพลวง (*Dipterocarpus tuberculatus* Roxb.) ประดู่ (*Pterocarpus macrocarpus* Kurz.) พะยอม (*Shorea roxburghii* G.Don) มะกอกเกลื้อน (*Canarium subulatum* Guillaumin) เต็ง (*Shorea obtusa* Wall.) เป็นไม้เด่น มีค่าดัชนีความสำคัญ 33.51 26.72 26.59 20.58 และ 20.22 ตามลำดับ พบไม้หนุม จำนวน 19 ชนิดพันธุ์และลูกไม้จำนวน 69 ชนิดพันธุ์

สำหรับการใช้ประโยชน์ทรัพยากรในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านหนองมะอี พบว่า ราษฎรส่วนใหญ่ทราบว่ามีการจัดตั้งป่าชุมชนบ้านหนองมะอี ขึ้นและมีการเข้าไปใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนเป็นจำนวนมากโดยการเก็บหาเห็ด ผักพื้นบ้าน และหน่อไม้ คิดเป็นร้อยละ 59.3 17.1 และ 14.0 ตามลำดับ การประเมินมูลค่าการใช้ประโยชน์จากป่าชุมชนบ้านหนองมะอี พบว่ามีการหาเห็ดเป็นมูลค่าสูงที่สุด คิดเป็นเงิน 35,135.25 บาท/ปี รองลงมาคือ กิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นเงิน 10,650.00 บาท/ปี การเก็บน้ำผึ้ง คิดเป็นเงิน 1,7281.25 บาท/ปี การหาหน่อไม้ คิดเป็นเงิน 1,520.75 บาท/ปี

จากการศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้ประโยชน์ป่าชุมชนบ้านหนองมะอีกับปัจจัยทางสังคม และเศรษฐกิจพบว่า การเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่าชุมชนบ้านหนองมะอี ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา ภูมิฐานะและการประกอบอาชีพ ยกเว้นแต่ในรายบ้านหนองหว้าที่ระดับการศึกษาเกี่ยวข้องกับการเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่าชุมชนบ้านหนองมะอี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนปัจจัยเกี่ยวกับการรับรู้ว่ามีป่าชุมชนกับดินที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ในทุกหมู่บ้านที่ทำการศึกษา